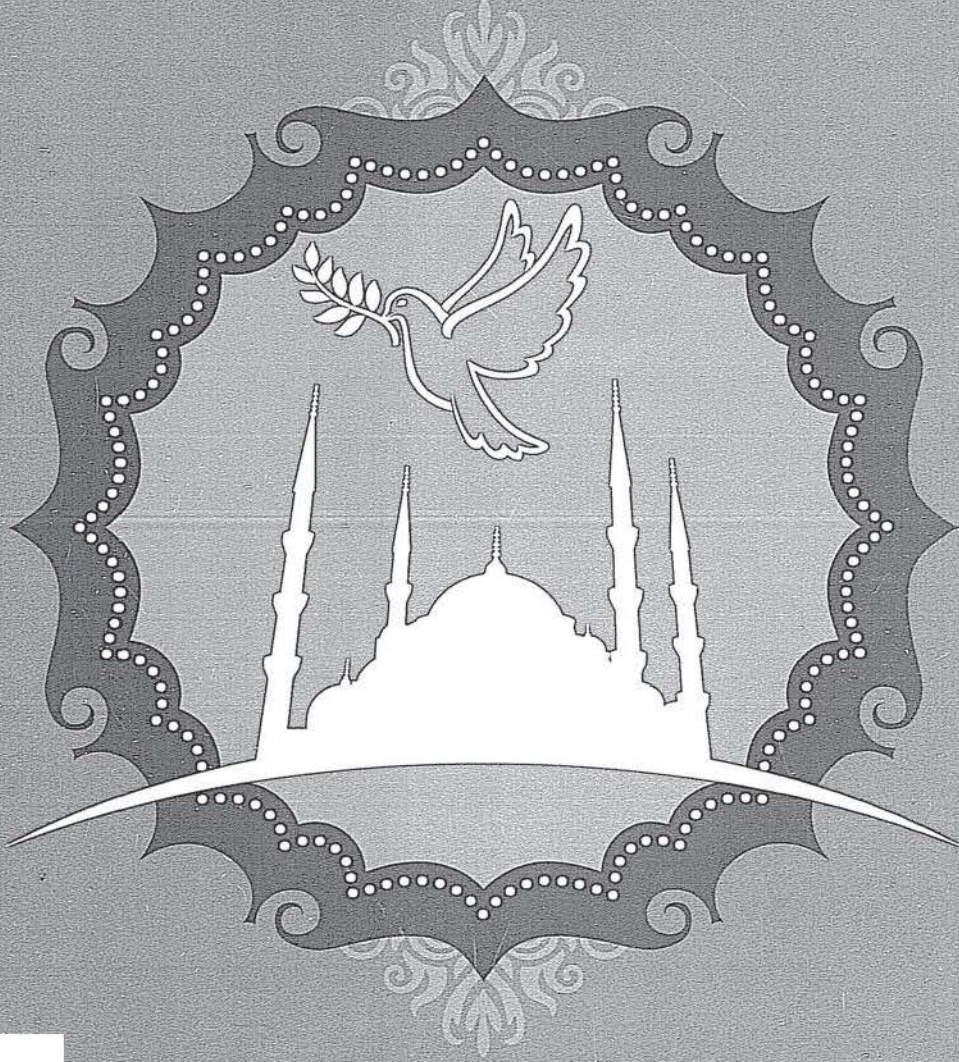

TOPLUMSAL BARIŞA KATKISI AÇISINDAN CAMİ ve DİN GÖREVLİLERİ

V. ULUSAL DİN GÖREVLİLERİ SEMPOZYUM BİLDİRİLERİ
(9-10-11 Mayıs 2014 - Mardin)

IV. BÖLÜM

CAMİ MERKEZLİ EĞİTİM VE TOPLUMSAL BARIŞ

1) CAMİ MERKEZLİ MEDENİYET TASAVVURUNDA OKUL ÖNCESİNİN YERİ VE ÖNEMİ

Hatice KESKİN¹¹⁷

GİRİŞ

Cami merkezli medeniyet oluşturmak için çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmaların bir koluda camide okul öncesi eğitimidir. Peki okul öncesi eğitimi nedir? Ve neden önemlidir?

Okul öncesi eğitim, insanın doğduğu andan ilköğretime başladığı ana kadar geçen yılları kapsar. Çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli rol oynayan; bedensel, psikomotor, sosyal, duygusal, zihin ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, kişiliğinin şekillendiği ve çocuğun devamlı olarak değişim içerisinde olduğu bir süreçtir.

0-6 yaş grubunda okulöncesi eğitimi almış çocukların, almamış olanlara göre başarı düzeyleri çok daha yüksektir. Bu sebepten ötürü 4-6 yaş çocuğunu camiye almalıyız. Çocuğa bu yaşta cami merkezli hayatı aşılmalıyız. Gazalî'nin ifadesiyle çocuklar saf ve işlenmeyi bekleyen bir cevherdir. Cevher olan bu çocuğu camiyle şekillendirmeliyiz. Çünkü dine ilginin yoğun olduğu bu dönemde bunu yapmak oldukça kolaydır.

Bu çalışmam da öncelikle cevher olan çocuğun gelişim özelliklerini daha sonra ise bu cevherleri şekillendirmeye çalışırken karşılaştığım problemleri anlatacağım.

GELİŞİM

Okul öncesinde verilen eğitimin sağlıklı olabilmesi için öncelikle çocuğun gelişimini bilmemiz gerekir. Nasıl ki, iyi ürün elde edebilmek için çiftçinin işlediği toprağın ve ekinin özelliklerini iyi bilmesi, sanat eseri ortaya koyabilmek için bir heykeltıraşın işlediği mermerin cinsini ve özelliklerini tanıması gerekiyorsa, çocuğun eğitiminden sorumlu olanlarda çocuğu bedeni ve ruhi tüm özellikleriyle tanıması gerekmektedir. Çocuğu tanımak için de onun fiziksel, zihinsel, sosyal, duygusal ve dini gelişim gibi tüm gelişim alanlarını ve özelliklerini bilmek gerekmektedir. Gelişimin tanımını yaparak başlayalım.

Gelişim; organizmanın döllenmeden başlayarak bedensel, zihinsel, duygusal, dil ve sosyal yönden, belli koşulları olan en son aşamasına

¹¹⁷ Kur'an Kursu Öğreticisi, RTEÜ İlahiyat Fakültesi Öğrencisi, Rize

ulaşınca kadar sürekli değişim kaydeden değişimdir. Yukarıdaki tanımda geçen gelişim alanlarını açıklayalım.¹¹⁸

1-Fiziksel (Bedensel) Gelişim:

Bedensel gelişim, boy, kilo, ağırlık ve hacimde artışın yanı sıra vücut sistemlerinin kendinden beklenen görevleri yerine getirecek duruma gelmeleridir.¹¹⁹

Bedensel gelişimin en hızlı olduğu dönem, doğumdan sonraki ilk yıldır. Bir yaşın sonucunda çocuk doğum boyunun yaklaşık yarısı kadar uzamış muhtemelen 75cm olmuştur. Ağırlıkça artma da doğumdan sonraki ilk yılda çok hızlıdır. Fakat 2 yaşından sonra bu hızda bir azalma meydana gelir. Bebek altı aylıkken doğumdaki kilosunun iki katına, bir yaşında üç katına, 2 buçuk yaşında işe dört katına ulaşır.¹²⁰

Okul öncesi dönemde bedensel gelişme hızı bebeklik dönemine oranla yavaşlar ancak sürekli bir artış gösterir. Dört yaşında ki bir çocuğun boyu doğumda ki boyunun iki katıdır. Ağırlıkta boy ile orantılı olarak artar. Altı yaşına geldiklerinde doğum ağırlığının ortalama yedi katıdır. Kafa büyüklüğü neredeyse aynı kalır ancak beden büyüyerek 0-3 yaş arasındaki kafa-beden arasındaki oranı daha normal bir seviyeye getirir. Kemikler kalınlaşır ve güçlenir, iç organlar genişler ve bununla birlikte 3-6 yaş arasında dolaşım ve boşaltım sisteminin kapasitesi artar. Bu dönemde çocuklar anne ve babaya temel ihtiyaçlar konusunda daha az bağımsız hale gelir. Özellikle 4-6 yaş arasında kendi kıyafetlerini giyebilir, bir şeyleri kesmek, birleştirmek gibi el becerileri geliştirebilir, kendi yiyeceklerini yiyebilir, gece uyanmadan uzun bir uyku çekebilir ve gündüzleri daha uzun süre uykusuz kalabilirler. Fiziksel gelişim süreçlerinde, 3-6 yaş arasında çocuğun hareket özgürlüğünün artmasının yanında; görme, duyma, dokunma, tatma ve koklamak gibi duyu ve konuşma yeteneği de gelişir ve 6 yaşında neredeyse bir yetişkinin kapasitesine ulaşır. Doğal olarak çocuk bu yaşlarda, 0-3 yaşa oranla etrafında olup bitenleri daha çok sorgulamaya başlar. Duyduklarını, gördüklerini tekrar ederek bir yandan gündelik pratikleri öğrenirken, bir yandan algıladıkları ile ilgili kendini ifade etmeye başlayabilir.¹²¹

Bütün bu bedensel büyüme, çocuğun etrafını daha iyi algılamasını, daha çok bireyselleşmesini ve sosyalleşmesini mümkün kılar.

¹¹⁸ Nuray Senemoğlu, *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*, Ankara: Pegem Akademi, 2012, s.3

¹¹⁹ Senemoğlu, age, 18

¹²⁰ Hasan Bacanlı, *Eğitim Psikolojisi*, Ankara: Pegem Akademi, 2014, s.141

¹²¹ Sena İpşirli, *3-6 Yaş Çocuğun Genel ve Din Eğitiminde Temel Değerler*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Y. Lisans Tezi, İstanbul 2011

Psikomotor Gelişimi

3-6 yaş çocuğun hareketliliğinin üst seviyelerde olduğu, adeta yerinde duramadığı dönemlerdir. Kaba motor gelişimleri adım adım tamamlanmıştır. Özellikle 4-5 yaştan itibaren ince kasları (kalem tutma, makas tutma, çizgi üzerinden geçme, alanı taşırmadan boyama, top atma-tutma, kâğıdı katlama, müziğe uygun oynama, ip atlamaya çalışma gibi...) hızlı bir şekilde gelişmektedir. 5-6 yaş çocukları ise mekanik yönde etkili, uyumlu, kontrollü ve gelişmiş hareketler sergiler. Kaba motor hareketlerini rahatlıkla yapabilir. Küçük kaslarını rahatlıkla kullanabilir.¹²²

2- Zihinsel Gelişim

Zihinsel gelişim tıpkı bedensel gelişim gibi eğitim sürecinin olmazsa olmazlarından. Gerek ahlakî gerek dini gerekse akademik eğitimde davranış değişikliğinin olması için, bireyin o davranışı ve sonuçlarını anlayacak zihinsel olgunluğa ulaşmış olması gerekir.¹²³

İnsanı değerli kılan, diğer canlılardan ayıran en önemli özelliklerinden birisi de onun zihinsel(bilişsel) gücüdür. İnsan bu gücü sayesinde düşünür, değer üretir, teknoloji geliştirir, sebep-sonuç ilişkilerini kurabilir, iyiyi-kötüyü, doğruyu-yanlışı ayırt edebilir, sorunlara akılcı çözümler üretebilir, hayatın anlamını kavrayabilir. Bu nedendir ki dinler, bilişsel güce (zekaya) sahip bir varlık olarak insanı muhatap almış, özellikle İslam dini akli olmayan insanı sorumlu bile tutmamıştır.¹²⁴

4-7 yaş arası çocuklar sezgisel düşünürler. Sezgisel düşünme döneminde çocuklar mantık kurallarına uygun düşünme yerine çoğu zaman olayları sezgilerine dayanarak açıklar ve neden gösterirler.¹²⁵ Bu yaş grubunda duygular çok önemlidir. Sevgi, korku, güven, bağlılık/bağımlılık gibi duygu durumlarının tecrübe edilerek benliğe mal edildiği bu dönemde dini eğitim zihinsel odaklar yerine daha ziyade duygu dünyasına hitap edilmelidir.¹²⁶

3-Çocuğun Duygu Gelişimi

¹²²Neriman Aral, Gülen Baran Şenay Bulut, Serap Çimen. Çocuk Gelişimi 1; İstanbul 2001. s. 77-78

¹²³Sena İpşirli, agm., 13

¹²⁴Mustafa Köylü, Gelişimsel Basamaklara Göre din Eğitimi, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2000, s.17

¹²⁵Ziya Selçuk, Eğitim Psikolojisi, Ankara: Pegem Akademi, 1996, s.71

¹²⁶Süheyla Yıldırım, "Kur'an Kurslarında Okul Öncesi İhtiyacı", IV. Ulusal Din Görevlileri Sempozyumu (27 Nisan 2013), Yunus Emre Cami, Sancaktepe/İstanbul 2013

Duygular insanın davranışlarını hayata bakışlarını ve başkalarıyla olan ilişkilerini ömür boyu etkileyen ve ruhun temelini oluşturan ruhsal olaylardır. İnsan hayatında bu denli önemli yer tutan duygular çok çeşitli ve karmaşık bir yapıya sahiptir.¹²⁷

2-6 Yaş Arasında Duygusal Gelişim

Çocukların heyecanları (sevinç, sevgi, öfke, korku, vs) konusunda yapılan çalışmalar, onlardaki duygusal gelişimin hem olgunlaşma hem de öğrenme sonucu oluşturduğunu ortaya koymaktadır. Olgunlaşma süreci içinde zihinsel gelişim duygusal gelişimi etkilemektedir. Örneğin, hayal gücü, hatırlama, unutma gibi zihinsel işlevlerin gelişimi duygusal tepkileri etkiler.

Bu yaştaki çocuklarda görülen heyecan biçimleri şunlardır.

Korku: Okul öncesi dönemde 2-5 yaş arasında çocuklar da en sık rastlanan korkular, hırsız, hayali yaratıklar, köpek, karanlık, şimşek, yalnız kalma korkularıdır. Çocuğun korkularını etkileyen başlıca faktörler; zekâ, cinsiyet, sosyo-ekonomik statü, sosyal ilişkiler, fizyolojik koşullar, kişilik yapısı şeklinde sıralanabilir.

Kıskançlık: Kıskançlığı oluşturan ortam çoğu kez toplumsal kaynaklı olup özellikle çocuğun sevdiği kişileri içerir. Kıskançlık beklenen ilgi, sevgi ve şefkat eksikliğine karşı verilen doğal bir cevaptır. Kıskançlık nedeniyle çocukta görülebilecek alt ıslatma, tırnak yeme, parmak emme gibi gerileme belirtileri çocuğun ruh sağlığını büyük ölçüde etkiler.

Öfke: Engelleyici nesne ve durumlar çocukta öfke yaratır. Bu dönemde öfke kısa sürer. 8 yaşına kadar öfke tepkisi 5 dakikayı geçmez. Öfkeden hemen sonra çocuğun neşeli bir havaya girdiği görülür.¹²⁸

4-Dini Gelişim (İnanç Gelişimi)

Kişilik oluşumunda vazgeçilmez olan dini duygu, inanca yol açan dini ilgi, istek ve arayışları yöneten kaynak ve kapasite olarak tanımlanır.¹²⁹

Çocukta din duygusunun uyanması ve yavaş yavaş kendini hissettirmeye başlaması, bebeklik çağının bitip ilk çocukluk çağının başladığı döneme rastlamaktadır. Psikolojinin tespitlerine göre çocukta dini uyanışın 3-5 yaşlarında başladığı söylenebilir.¹³⁰

Çocukluk dönemi dini gelişimin genel özellikleri

¹²⁷Sena İpşirli, agm., 20

¹²⁸Hasan Bacanlı, age., 143

¹²⁹HayatiHökelekli, Din psikolojisi, Türk Diyanet Vakfı yay., Ankara 2001, s.124

¹³⁰Neda Armaner, Din Psikolojisi, Ankara: Ayyıldız Matb.,1980, s. 83.

Çocukta din duygusunun gelişimi, belirli basamaklara göre şekillenmekte ve bazı temel özellikler göstermektedir. Bu gelişim evrelerini ve özelliklerini şu şekilde özetleyelim:

Çocukluk döneminin en temel özelliklerinden birisi daha öncede belirttiğimiz gibi, doğduğu andan itibaren başlayan ve yaşamı boyunca da belirli düzeyde devam eden *himaye altında bulunma* duygusudur. Bu duygunun, çocukta dini yaşayışın esas çekirdeğini teşkil eden, *Allah'ın yardımına sığınma* duygusuna çok benzediği ve çocukluktaki dini eğilimin açığa çıkmasında ve dini inancın gelişmesinde bir başlangıç noktası olduğu kabul edilmektedir.

Çocukluk dönemi dini gelişimin ikinci temel özelliği *kolay inanırlık* özelliğidir. Çocuk başlangıçta kendisine anlatılanlara ve duygularına itiraz etmeden ve kuşku duymadan inanır. Çocuğun din ile ilgili şüphesi yoktur ve kendisine din ile ilgili olarak ne verilirse hepsine içtenlikle inanır ve düşünmeden kabul eder. Buna sadece dilin kabul edip inanışı denmez, aynı zamanda ruhun da kabulü ve inanışı denir. Çünkü kolay inanma ve bağlanma çocukluğa özgü ruhsal bir durumdur.

Çocukluk dönemi dini gelişimin üçüncü belirgin özelliği *taklittir*. Taklit çocuğun gelişimi ve kişiliğinin şekillenmesinde en önemli unsurlardan birisidir ve çocukta inanılmaz derecede yetişkinleri taklit etme kabiliyeti vardır. İlk çocukluk evresi (2-6 yaş) taklit evresidir denilebilir. Gelişim sürecine bağlı olarak çocukta zihinsel, duygusal ve psiko-sosyal gelişimlerin yanında, dini tezahürler de daha belirgin bir hal almaya başlar. Ancak okul öncesi dönemde dinsel inançlar çocuklar tarafından tam bir açıklıkla kavranamaz. Bu yaşlar özellikle çocuğun taklit çağlarıdır. Çocuk bu evreleri, sözleri ve hayat biçimlerini bilinçli veya bilinçsiz olarak taklit etmeye çalışır. Öyle ki taklit sadece hareketlerde olmaz, duygular ve heyecanlar da taklit edilir.

Dini gelişim açısından çocukluk döneminin dördüncü temel özelliği soru sormaya düşkünlüktür. İnsanın en güçlü güdülerinden irisi olan merak ve araştırma içgüdüsü çocuklarda doğal bir kabiliyettir. Özellikle dört beş yaş grubu çocuklar, adeta bir bilim adamı gibidirler. Bu dönem adeta bir araştırma ve soruşturma dönemidir. O, küçüklükten itibaren ana-babasına, büyüklerine etrafında gördüklerini sorar ve ne olduklarını anlamak ister. Onun için dünya meçhullerle doludur. Çocuk bir yandan gelişmesini sürdürürken, bir yandan da objelerin gerçekten ne, nasıl ve nedenlerini de araştırmaktadır. Bu sırada kazandığı yeni bilgi ve tecrübeler, onda ferdi inançla ilgili yeni soruların doğmasına neden olur. İşte bu sırada "çocukta

uyanarak merak tecrübeleri, dinin esaslarına uygun olarak açıklamak gerekir.¹³¹

Çocukta Allah Tasavvuru

Çocukta doğuştan potansiyel olarak var olduğu kabul edilen din duygusunun ortaya çıkması, şekillenmesi ve gelişmesinde çevresel etkenlerin önemi çok büyüktür. Öyle ki, çocuğun içinde bulunduğu çevrenin özellikleri, çocukta din duygusunun erken veya geç uyanmasına sebep olabileceği gibi, sağlıklı veya sağlıklı olmayan bir şekilde gelişmesine de neden olabilir.

3 yaşından itibaren çocuk, dini nitelikte bir korku ve saygıyla kutsal olan şeye ilgi gösterir.¹³² bu korku ile beraber olan saygı duygusu, ebeveynin, bilhassa babanın imajının arkasında akseden Allah imajı gerçeği ile kuvvetlenir. Aynı zamanda Allah imajı ile ebeveyninkiler karışıyor gibi görünür.

4 yaşında çocuğun Allah tasavvurunda güçlüğü yoktur. Bu dini dünyaya ilgisinin altın yaşındadır.

5 yaşına doğru çocuk şuurlu olarak, Allah'ı ebeveyninden ayırt etmeye başlar. Ebeveynin sınırlarını keşfetmesiyle onların her şeyi bilmediklerini, her şeye güçlerinin yetmediğini anlar ve hatalarını fark eder.

6 yaşında çocuk, Allah'ı bütün evrendeki yaratıkların yaratıcısı olarak tasarlar daha da fazla olarak dünya evrensel bir anlam kazanır. Allah'ı düşmanı olarak şeytanla savaşan, iyilik gücü olarak tasavvur eder.

OKUL ÖNCESİ DİN EĞİTİMİNDE KARŞILAŞTIĞIM PROBLEMLER

A-Benimle Alakalı

Formasyon eksikliği.

Tecrübe eksikliği

B-Çocukla Alakalı

Çocuğun tabiatından kaynaklı sorunlar

Uyum güçlüğü çeken çocuklar.

C-Kursla Alakalı

Materyal eksikliği

¹³¹Mustafa Köylü, age, s.30-34.

¹³²Antonie Vergote, "Çocuklukta Din", Çev. Erdoğan Fırat, AÜİFD, CXXII, Ankara: 1978, s. 318.

Sürenin kısıtlı olması

Çalışanlarla alakalı

Rehberlik ve Danışmanlık yapacak uzman eksikliği

D-Aile kaynaklı

Aile yapısı ve çocuğa etkisi

Ailenin kurstan ve çocuktan beklentileri

Yanlış öğretilen değerler (Allah yakar gibi)

Kursla Alakalı Problemler

1. Materyal Eksikliği

Piyasa incelendiğinde aslında bu alanda eksiklik yok gibi görülüyor. Ama eserler incelendiğinde tabiri caizse alıcı gözle bakıldığında eserlerin çocukların seviyesine uygun olmadığıveçocuk psikolojisine uygun yazılmadığı görülmüştür.

Hikâyeler ve animasyonlarda oluşturan karakterler ve çizilen resimlerin korkutucu olduğu ya da dini değerlerimize uygun olmadığı görülmüştür.

Bu alanda dini değerlerimizi öğretecek, çocukların seviyesine uygun eserler yok denecek kadar azdır.

Kur'an-ı Kerim öğretiminde ise her yayın evinin bir Elifba'sı mevcut lakin bu Elifbalar harfleri karakterlerle öğretmektedir. Elmanın E'si Bebeğin Be'si gibi. Bu yöntem biz büyükler açısından bakınca kolay ve ideal gibi görünse de okuma yazma bilmeyen bir çocuğa elma denildiğinde aklına lezzetli mi lezzetli kıpkırmızı bir elma gelir bizim düşündüğümüz gibi ELMA kelimesi ve bu kelimenin ilk harfi olan E gelmez.

Bu yüzden Elmalı armutlu olmayan bir Elifba arayışına girdiğimizde ise yaşlarına uygun böyle bir Elifba bulamadık.

Dini içerikli yapılan çizgi filmler ise çok uzun ve çok detaylı olduğundan verim alınamıyor.

2. Sürenin kısıtlı olması

Cami merkezli hayat projesi kapsamında açılan 4-6 yaş Kur'an Kurslarına yoğun bir ilgi oldu. Lakin projenin yeni olması ve mekân azlığı sebebiyle daha çok çocuğa ulaşmak için 2'li eğitim sistemi uygulandı. Bu yüzden bu kısa sürenin çok iyi ayarlanması ve verimli geçirilmesi önemli bir problemdir.

3. Çalışanlar

- Okul öncesi eğitimde ekip çalışması şarttır. İdareciden değerler öğretmenine, okul öncesi öğretmeninden temizlik çalışanına kadar herkes ekip ruhuyla çalışmalıdır. Birisi zorluklara rağmen uçmayı göze alırken diğeri yorulmamak için adım dahi atmıyorsa burada sorun vardır. Verimli bir çalışma yapılamaz.
- Eleman eksikliği: Bizim kursta 2 sınıfa bir okul öncesi öğretmeni, 4 sınıfa da bir yardımcı abla düşüyor. Bunun her sınıfa birer tane olacak şekilde ayarlanması ve istihdam edilmesi gerekiyor.

4. Rehberlik ve danışmanlık

Milli eğitimde olduğu gibi her okulun –kursun- bir rehberlik ve danışmanlık uzmanına ihtiyacı vardır. Bu alandaki problemlerle ilgilenecek ve gerek öğrencilere gerek öğretmenlere gerek de ailelere rehberlik yapacak birinin olması gerekmektedir. Daha öncede belirttiğimiz gibi bu yaş grubunda yapılan hataların telafisi oldukça zordur. Çünkü bu dönemde yapılacak bütün yanlışlıklar, yanlış uygulamalar çocuğun gelecekte ki hayatını (yanlış uygulamalar sadece inanç gelişimini değil, ahlaki ve kişilik gelişimini de etkileyecektir) sıkıntıya sokacaktır.

Aile ile Alakalı Problemler

1. Aile yapısı ile ilgili problemler

Anne babanın ve aile ortamının çocuğun ilk doğduğu andan itibaren devam eden süreç içerisinde çocuğa etkisi büyüktür. Anne babanın kişilik yapıları, eğitim durumları, meslekleri, zeka düzeyleri, bedensel ve ruhsal hastalıkları,psiko-sosyal durumları, sosyokültürel statüleri, yetiştirme tarzları ve kendi anne babalarından gördükleri muamele, çocuğa yaklaşım tarzları, çocuk için ayırdıkları vakit vb. durumlar, çocuğu birinci planda etkiler.

Olumsuz mesajların ve iletişimin ailenin her bireyine, özellikle çocuklara etkisi çok fazladır. İdeal davranış ve ideal aile ortamı çocuğun sağlıklı bedensel ve ruhsal gelişmesini sağlayacaktır. Aksi takdirde aile fonksiyonelliğindeki arızalar çocuklarda ve aile bireylerinde psikiyatrik rahatsızlıklar şeklinde kendini gösterecektir. Çocukların genel durumu aileden, çevre ve toplumdan kesinlikle etkilenecektir. Sağlıklı bireyler yetişmesi için fonksiyonel ailelere ihtiyaç vardır. Hayatın temel kurallarından bir tanesi de etki tepki prensibidir. İyi veya kötü her etki o çeşitten bir tepki veya belirti olarak ortaya çıkacaktır.

Etki - Tepki Örnekleri :

Etki – 1: Çocuğu sevmek, değer vermek, kabul edip onaylamak, ailede güven ortamı oluşturmak, sevdiğini ve kabullendiğini söz vedavranış olarak aktarmak, yeri geldiğinde sabırlı ve ilgili olmak.

Tepki - 1: Normal gelişim, kendine güven, insana ve topluma sevgi, başarılı bir sosyal adaptasyon.

Etki - 2: Çocuğu kabullenmemek, açıkça istememek, bu durumu yeri geldiğinde söz ve davranışlar ile belli etmek, bazı gereksinimleri (sevgi, bakım, gelişime ait, vb.) ihmal etmek.

Tepki -2: Kendine, aileye ve topluma güvensizlik, sınırlı duygusal yapı, yalnızlığa ve suça eğilimli olma, aynı patolojik davranıştoplum içerisinde sergileme.

Etki - 3: Çok aşın titiz olma, aşın kıyaslama, sık sık eleştirilerde bulunma, hep daha iyisini isteme, başarılardan tatmin olmama ve onaylamama, uyumsuzluk içinde olma, kendini ifade etmesine izin vermeme.

Tepki - 3: Çekingen, kararsız, başkaları tarafından yargılanma korkusu içinde bulunma, kendine güvensiz olma, kabiliyetleri vebecerileri olmasına karşın onları ortaya koyamama.

Etki - 4: Çok aşın müdahaleci, çok aşın koruyucu, kollayıcı olma, çocuğun kendini ortaya koymasına izin vermeme, çocuğun yerinebazı görevleri üstlenme, ona olduğu yaştan daha kkmş gibi muamelede bulunma, sınırlan aşın gevşetme, aşırı şımartma, kuralsızlık.

Tepki – 4: Kabiliyet ve becerileri gelişmemiş, sosyal gelişimi yetersiz, devamlı talepkr, başkalarına bağımlı, beklenen olgunluğa ulaşmamış, çok çabuk karşı gelme, sosyal çevresine adaptasyon da zorlanma, engellenmeye tahammülsüz olma.

2. Ailenin çocuktan ve Kurstan Aşırı Beklentileri

ocuğunu okul öncesi dini eğitim kurumlarına gönderen ailelerin ilk sordukları soru çocuğum ne zaman Kur'an'a geçecek?

Bizim bu kurslarda ki öncelikli amacımız toplumla uyum içinde yaşayabilen ve Kur'an'ı ezberlemekten ziyade yaşam stili haline getiren bireyler yetiştirmek.

3. Yanlış Öğretilen Değerler

Aileler çocuklara Allah'ı anlatırken işlerine geldiği gibi anlatıyorlar. Çocuğun bir şeyi yapmasını istemiyorsalar "Allah yakar" "Allah taş yapar" "Allah çarpar" "Allah cehennemine atar" gibi ifadeler kullanıp buna engel oluyorlar. Ama aslolan çocuğa cenneti olan ve bağışlayıcı olan bir Allah tasavvuru yapmaktır. Çocuk yanlış yapacağı için Allah'ın kızacağından değil, doğru yaparsa Allah'ın sevip sevineceğini düşünüp ona göre hareket etmesi önemlidir.

Çocukla Alakalı Problemler

Uyum Güçlüğü Çeken Çocuklar

Uyum denince, kişinin sahip olduğu özelliklerle kendi benliği ve çevresi arasında dengeli bir ilişki kurabilmesi ve bu ilişkiyi sürdürebilmesi akla gelir. Uyumsuz çocuk denilince, sahip olduğu beni ve çevresi ile dengeli ve sağlıklı ilişki kurma ve geliştirmede zorluk çeken, bu nedenle de gelişimleri sekteye uğrayan ve kolay kolay düzeltilemeyen davranış özelliklerine sahip çocuklar düşünülmektedir.¹³³ (sayfa 83-84)

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Şimdiye kadar sorunlardan bahsettik birde bu sorunlara ürettiğimiz çözüm önerilerini sunmak istiyorum.

1. Öğretici ile alakalı

- Halk eğitim merkezleri tarafından ya da özel kurumlar tarafından açılmış olan çocuk gelişimi kurslarına katılmalı
- Tecrübeli hocaların yanında staj yapılmalı bu sayede onların tecrübelerinden faydalanılmalı.

2. Çocuklarla Alakalı

- Bu çocuklarla ilgili Rehberlik ve Araştırma Merkezlerinden yardım alınmalı.
- Toplu oyunlar oynanarak çocuğun sosyalleşmesi ve uyum sağlaması sağlanılmalı.

¹³³Fatih Menderes Bilgili, Çocuğun Din Eğitimi ve Karşılaşılan Güçlükler, İstanbul: Beyan Yayınları, 2005, s. 83-84.

- Pekİştireçler kullanılmalı (fazla olmamak kaydıyla)

3. Aile ile alakalı

- Kurs bünyesinde Ana-Baba Okulu oluşturulup gerek kurs hocalarından gerekse de uzmanların katılımıyla dersler hazırlanmalı.
- Velilerle beraber benzer durumları anlatan eğitici filmler izlenilmeli.
- Veliler arasındaki birliği güçlendirmek için Okul-aile birliği oluşturulmalı.
- Eğitimin amacıyla ilgili broşürler, afişler, vaazlar hazırlanıp velilere her fırsatta amaç hatırlatılmalı
- Veli ziyaretleri yapılmalı
- Piknik, kermes gibi toplu faaliyetler yapılmalı

4. Kursla alakalı

- Her camiye bir 4-6 yaş Kur'an Kursu açılmalı
- Materyal eksliğine diyanet el atıp bir an önce çözmeli
- Bu alanda Müslüman ülkelerde yapılmış olan çizgi filmler alınarak Türkçe dublaj yapıp yayınlanabilir.
- Temizlikçisinden idarecisine kadar çalışacak elemanlar belli kriterler dâhilinde seçilmelidir. Bu kriterleri kimin belirleyeceği ya da kriterlerin neler olması gerektiğini zaman gösterecek lakin bu kriterlere ihtiyaç var. Gerçekten bu işi isteyen ve yapma becerisi olan kişiler seçilmelidir. Bir temizlikçi kendi evini temizler gibi temizlemelidir kursu. Bir öğretmen kendi çocuğuna davranır gibi davranmalıdır öğrencisine.

SONUÇ

Medeniyetin temel unsuru insandır. Bir insanın hayatı da 0-6 yaş arasında şekillenir. Medeniyetin merkezine camiyi koyacakşak bunu insanla yapabiliriz. Medeniyetin temelini sağlam olmasını istiyorsak insanın temelden eğitmeliyiz. Bunu yaparken de çocuk için ideal ortam olan fiziksel yapıyı oluşturup çocuğun duygularına hitap edecek eğitim sistemiyle bunu çocuğa işleyebilecek ekibi oluşturmalıyız. Yani fiziksel mekân, sezgisel eğitim ve iyi bir ekip okulöncesi eğitim için temel taşlardır.

Çocuklarımızı farklı emeller taşıyan insanların eline bırakmak yerine medeniyetimizin kalbi olan camilerle buluşturmalıyız.

KAYNAKÇA

- Aral, Neriman- Gülden Baran-Şenay Bulut- Serap Çimen; *Çocuk Gelişimi 1*; İstanbul 2003
- Armaner, Neda; *Din Psikolojisi*, Ankara, 1980
- Bacanlı, Haşân, *Eğitim Psikolojisi*, Ankara, Pegem A. 2014
- Bilgili, Fatih Menderes, *Çocuğun Din Eğitimi ve Karşılaşılan Güçlükler*, İstanbul : Beyan Yayınları,2005
- Hökelekli, Hayati, *Din Psikolojisi*, Ankara, Türkiye Diyanet Vakfı Yay. Ankara 2001
- İPŞİRLİ, Sena; *3-6 Yaş Çocuğun Genel ve Din Eğitiminde Temel Değerler*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,(Y. Lisans Tezi). 2011
- Köylü, Mustafa(ed) *Gelişimsel Basamaklara Göre Din Eğitimi*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2000
- Selçuk, Ziya, *Eğitim Psikolojisi*, Ankara: Pegem Yayınları, 1996
- Vergote, Antonie, "*Çocuklukta Din*", Çev. Erdoğan Fırat, AÜİFD, CXXII, Ankara: 1978, s.318
- Yıldırım, Süheyla, "*Kur'an Kurslarında Okul Öncesi İhtiyacı*", IV. Ulusal Din Görevlileri Sempozyumu (27 Nisan 2013) ,Yunus Emre Cami, Sancaktepe/İstanbul 2013